

SCHUBERT & PETERSSON

● **TORS DAG 7 NOVEMBER 2019**
kl 19.00 DE GEERHALLEN NORRKÖPING

Introduktion kl 18.30 Filip Draglund

Norrköpings Symfoniorkester

Dirigent **Christian Lindberg**

Solist **Ellen Nisbeth** viola

Konsertmästare **Jannika Gustafsson**

SCHUBERT

Des Teufels
Lustschloss, uvertyr

PETERSSON

Konsert för viola
och orkester

– paus –

SCHUBERT

Der Teufel als
Hydraulicus, uvertyr

PETERSSON

Symfoni nr 15

Välkommen till Norrköpings Symfoniorkester! Checka gärna in, ta bilder i foajé och konsertsal och berätta att du är här! Innan konserten börjar ber vi dig dock stänga av telefon och kamera, eftersom ljuset från skärmar stör både publik och artister. Under konsert är fotografering och ljudupptagning ej tillåten. I applådtacket går det bra att ta bilder igen. Hoppas du får en riktigt fin konsertupplevelse med oss!

son

– en del av Scenkonst Öst

Christian Lindberg

Christian Lindberg har framträtt i De Geerhallen åtskilliga gånger, både som dirigent, trombonist och tonsättare. Här har han dirigerat uruppföranden av många egna verk, men också gjort sig känd som en av världens främsta uttolkare av Allan Petterssons musik, vilket resulterat i att våra gemensamma cd-inspelningar tilldelats flera hedrande priser och utmärkelser.

Lindberg föddes i Danderyd 1958 och började spela trombon först som sjuttonåring, men då med sådan frenesi att han redan två år senare anställdes i Kungliga Hovkapellet. 1982 erhöll han Sonnings musikstipendium och 1986 tilldelades han sitt första fonogrampris. Han blev sedan världens första professionella trombonsolist på heltid.

Många tonsättare har komponerat trombonmusik direkt med tanke på Lindbergs mässterliga behärskning av instrumentet. Mest uppmärksammas blev kanske Jan Sandströms så kallade Motorcykelkonsert som Lindberg uruppförde 1989. 1996 invaldes han i Musikaliska Akademien och 2004 tilldelades han medaljen Litteris et artibus.

I början av 2000-talet började han även dirigera och komponera. Han var chefsdirigent för Nordiska Kammarorkestern i Sundsvall 2004–2010 och fick samma roll hos Stockholms läns Blåsarsymfoniker 2005. Till meritlistan kan också läggas att han varit chefsdirigent och konstnärlig rådgivare för Arctic Philharmonic Orchestra i Nordnorge sedan den grundades 2009. Han är också chefsdirigent för Israel Netanya Kibbutz Orchestra och anlitas världen över som gästdirigent.

Ellen Nisbeth

Ellen Nisbeth föddes i Uppsala och är en svensk violast, det vill säga att hon spelar viola, eller altviolin, som detta klangrika instrument också kallas. Hon utbildade sig vid Kungl. Musikhögskolan i Stockholm, Norges Musikhögskola och Royal College of Music i London. Som solist har hon bland många andra orkestrar framträtt med Trondheims Symfoniorkester, Bergen Filharmoniske Orkester, Orkester Norden, Sveriges Radios symfoniorkester, Kringkastingsorkestret i Oslo, Dalasinfoniettan och Göteborgs Symfoniker. Nisbeth är också en kammarmusiker av rang och har i olika konstellationer framträtt vid Festspillene i Bergen, Verbier Festival, Risør Kammermusikkfestival, Trondheim Internasjonale Kammermusikkfestival, Stavanger Kammermusikkfestival, Oslo Kammermusikkfestival, Vinterfest och Raumo Festivo.

2012 vann Ellen Nisbeth Kungl. Musikaliska Akademiens solistpris, som första violast någonsin. Motiveringen handlade om hur hon sätter musiken i fokus med sin fullödiga teknik och hur hon skapar en ärlig kommunikation med publiken genom sin starka scen närvaro. 2013 vann hon även Det norske solistpris.

NORRKÖPINGS SYMFONI

Violin 1

1:e konsertmästare
Henrik Jon Petersen, Vakant

Alt. konsertmästare Mikael Wenhov

2:e konsertmästare Paul Waltman

Lissy Abreu Ruiz (vik), Carina Beckett,
Sarah Dodd Falkebring, Matts Eriksson,
Magnus Ivarson, Tanja Kaitaniemi (tjl),
Leo Kowalski (vik), Kristina Lindholm
Vahlöf, Ingrid Olsson, Nina Söderberg,
Johanna Tafvelin, Anders Törnqvist,
Vakant

Violin 2

Ruth Anderberg*, Fredrik Anderberg**,
Håkan Jonsäll**, Lars Andersson,
Boel Bengtsson, Karin Engström,
Åsa Holm, Anne Holmer, Jin Hågerström,
Richard Michelin, Mohamed Sharara,
César Vasquez (vik), Sonja Vrieze (tjl),
Vakant

Viola

Lennart Falkebring*, Crista Bergendahl**,
Gunnar Enbom**, Nanako Akai, Jenny
Augustinsson, Björn Carlén, Erika
Gabrielsson Backlund, Pernilla Rönnlund,
Markku Sorri, Karin Svanberg Ancker,
Vakant

Cello

Solocellist Niklaas Veltman

Pelle Hansen*, Fredrik Lindström**,
Sofia Petersen**, Torstein Dalene,
Florian Erpelding, Erik Uusijärvi,
Leif Vahlöf, Ingrid Åkerblom

Kontrabas

Björn Malmqvist*, Jan Duda**,
Anna-Cecilia Bergman, Emma
Josefsson Bjørnevik, Johan
Strindberg (vik), Roine Uddfeldt,
Vakant

ORKESTER 2019–2020

Flöjt

Teodor Tirlea*, Annica de Val** (tjl),
Jona Venturi, Verena Schulte (vik)

Oboe

Pelin Lius*, Thomas Bodin**,
Matthias Azesberger (vik)

Klarinett

Johnny Jannesson*, Lars Paulsson**,
Álvaro Pastor Jiménez

Fagott

Linus Björnstam*, Eva Pettersson
Veltman**, Caslav Brujic

Horn

Lennart Langer*, Anna Ahlenius**,
Jan Lejonclou, Lars Thapper,
Elisabeth Akervall

Trumpet

Elias Svanberg*, Filip Draglund**,
Stefan Mattsson

Trombon

Eric Svensson* (tjl), Christoph
Schnaithmann**, Carl Appelgren (vik)

Bastrombon

Johan Wiklund**

Tuba

Ole Christian Grønning*

Pukor

Lars Gärd*, Anders Dahlstedt**

Slagverk

Martin Orraryd* (tjl),
Petter Svensson**,
Ulf Ewasson Liljansdotter (vik)

Harpa

Delphine Constantin Reznik*

Celesta vid denna konsert
Anders Dahlstedt

FRANZ SCHUBERT (1797–1828)

Des Teufels Lustschloss D84, uvertyr (9')

Schubert visste, som alla andra vid den tiden, att bästa vägen till stor framgång gick via operascenen. När han skrev sitt allra första sceniska verk var han bara 16-17 år, och det var mycket han hade kvar att lära. Det kan man förstå eftersom det finns två till stora delar olika versioner av Der Teufels Lustschloss (Djävulens lustslott), en ”natürliche Zauberoper” i tre akter. Han diskuterade nämligen sitt första resultat ingående med den inte helt okände tonsättaren Antonio Salieri, som hade många synpunkter. Dessvärre är ingen av versionerna komplett bevarad, eftersom vännen Joseph Hüttenbrenner inte fann stycket representativt, och offrade det till lågorna.

Texten till denna magiska opera skrevs av den tidens främste librettist, August von Kotzebue (1761–1819), och hade redan tonsatts ett par gånger innan Schubert satte tänderna i den. Djävulens lustslott hör kanske inte till den mest lysande av hans ca 200 dramer, ändå gjorde den stor lycka som talpjäs i Paris där den överlevde över 200 föreställningar och därmed blev lika populär som Figaros bröllop. Kotzeboe levde i en mycket konservativ tid, men ansågs själv vara liberal. Han hade ett stort inflytande som författare och diplomat, och framförde sina åsikter i skrift. Det hela utmynnade i att en teologistudent mördade honom med ett flertal knivhugg, och att furst Metternich (rädd för all nyordning) skärpte censur-reglerna.

Här ska vi höra uvertyren, som visar att Schubert redan behärskade orkestern.

ALLAN PETTERSSON (1911–1980)

Konsert för viola och orkester (29')

Allan Pettersson skrev inte så många verk för soloinstrument. Det finns en tidig konsert för violin och stråkkvartett, och en mycket omfattande Violinkonsert nr 2. Den sextonde symfonin är skriven för solosaxofon och orkester. Sedan finns bara den konsert för viola och orkester som fullbordades 1979, men som var helt okänd tills man fann den efter tonsättarens död. Inte ens hans änka, lär ha känt till verket. Uruppförandet ägde rum i september 1988 med Sergiu Comissiona som dirigent och som solist på viola medverkade den välkände ryske virtuosen Yuri Bashmet.

Det kan kännas naturligt att Pettersson skulle skriva en konsert för viola, eftersom det var just det instrumentet han själv spelade under sina år som aktiv musiker i Stockholms filharmoniska orkester, åren innan reumatismen vred instrumentet ur hans händer. Den här gången är musiken ljusare än i många av hans symfonier. Solisten och orkestern har en givande dialog, och man börjar på en gång. Här finns inga förberedelser, och verket slutar lika plötsligt som det började. Ska man tolka det som ett frågetecken? Hur som helst så kan man nog tycka att solostämman är otacksamt svårspelad med alla de tekniska svårigheter som Pettersson måste ha känt till, men som lyssnaren inte behöver bekymra sig över.

FRANZ SCHUBERT

Der Teufel als Hydraulicus D4, uvertyr (5')

Förutom en uvertyr i D-dur (D2a) och ett litet fragment av en symfoni i D-dur (D2b) är 14-årige Franz Schuberts första orkesterverk denna uvertyr till *Der Teufel als Hydraulicus*, men det är bara fråga om ett knappt fyra minuter långt stycke. Det skrevs som ett förspel till ett framförande i hemmet av komedin med samma namn av en J. F. E. Albrecht, som i sin tur byggde sin pjäs på äldre förlagor. Det råder oklarheter om vad *Hydraulicus* kan betyda, en förklaring har varit att det handlat om en pneumatisk orgel, en vattenorgel. Schubert var i alla fall fortfarande elev på Stadtkonvikt i Wien och hade just kommit in i målbrottet, vilket innebar att hans karriär som gossopran var förbi, nu stundade 18 år av febrilt komponerande, innan han alltför tidigt måste lämna det jordiska.

ALLAN PETERSSON

Symfoni nr 15 (31')

Sveriges främste symfoniker, Allan Pettersson, komponerade sällan något på beställning – om inte beställaren accepterade det verk han ändå just arbetade på av egen inre nödvändighet. TV2 hade inget emot detta, och resultatet blev symfoni nr 15, fullbordad i Stockholm 1978 men inte uruppförd förrän den 19 november 1982, av Sveriges Radios symfoniorkester ledd av den i Rumänien födde dirigenten Sergiu Comissiona, han som så många gånger ägnat Petterssons musik stort intresse.

Uruppförandet blev alltså ett i en serie postuma hyllningar till Pettersson, som ju hunnit avlida i juni 1980. Man var osäker på hur mycket den tillbakadragne tonsättaren hade lämnat efter sig. Den femtonde symfonin annonserades som hans sista, men en sextonde uruppfördes i februari 1983. Ännu senare kom också konserten för altviolin och orkester 1988, och de 207 takterna (ca 7 minuter) till en symfoni nr 17 som uruppfördes här i Norrköping av Christian Lindberg 2016.

Symfoni nr 15 är en av Petterssons mest sammanhållna, välskrivna och genomskinliga symfonier. Den ljusning man mellan raderna tyckte sig märka i den fjortonde symfonin (uruppförd av Comissiona i november 1981) får nu sin fortsättning. Men visst brakar det loss en hel del också här. Utbrott och dissonanta stegringar i typisk petterssonstil förekommer – och skönhet finns bara i en konfliktfylld omgivning. Som vanligt är symfonin skriven i en enda sats, men man kan urskilja tre-fyra partier. Tonsättaren angav en speltid på ca 30 minuter, men i så fall krävs orkestermusiker som alla är lysande virtuoser. På de inspelningar som hittills gjorts spelas symfonin på 32'20 respektive 38'18. Den börjar med ett bleckblåsackord (4 horn, 3 tromboner) i forte, vilket sätter igång militärtrumman, vars virvel sedan bara bryts av att det kraftfulla ackordet återkommer fem gånger och att förstafiolerna tar upp en melodi.

Det är en koncentrerad musik, och ändå blir det klingande resultatet varierat och ständigt förnyat. Byggstenarna får ständigt nya funktioner, som i ett kalejdoskop. Efter ungefär en tredjedel av verket stöter man på ordet *cantando*, en rik stråksats dominerar för några ögonblick. Celli och basar spelar i det för Pettersson så typiska höga registret. Mot slutet kommer också den tonala, förlösande, koral-likande melodi man väntat på och som förberetts i långa notvärden, och som tilläts breda ut sig. Så slutar symfonin med ett ackord i stråkarna, vilket visar starkt släktskap med det ackord symfonin började med.

Kommande konserter hösten 2019

FYRA SEKLER KVINNLIGA

TONSÄTTARE

18.00 HOS OSS

ONSDAG 20 NOVEMBER

kl 18 De Geerhallen Norrköping

Matinkvartetten

Matts Eriksson, Mats Strand,

Malin Bratt, Ingrid Åkerblom

Verk av Maddalena Lombardini-

Sirmen, Fanny Mendelssohn-Hensel,

Germaine Tailleferre, Andrea Tarrodi

ÖPPEN GENERALREPETITION

– FRI ENTRÉ!

TORS DAG 21 NOVEMBER

kl 13–16 De Geerhallen

Dirigent Christian Karlsen

Solist Susanna Andersson sopran

Lyssna till hela det fantastiska

programmet till Tonsättarfestivalen

i Stockholm 22/11. Musik av Jean

Sibelius och George Benjamin.

1800
HOS OSS

TONSÄTTARFESTIVALEN

FREDAG 22 NOVEMBER

kl 19 Konserthuset Stockholm

Dirigent Christian Karlsen

Solist Susanna Andersson sopran

Sibelius Tapiola

Benjamin A Mind of Water

Benjamin Dance Figures

Benjamin Ringed by the Flat

Horizon

BARNKONVENTIONENS DAG

– FRI ENTRÉ

SÖNDAG 24 NOVEMBER

kl 16 Värme kyrkan Norrköping

Musiker ur SON spelar och barn

från Norrköpings skolor bildar kör!

Sjungande programvärd

Ayla Kabaca

ung scen/öst framför låtar ur

Honungsgrävlingen

Samarb Utbildningskontoret i Nkpg

TIDEN SECOND HAND

LÖRDAG 30 NOVEMBER

kl 15 De Geerhallen Norrköping

Regissör Richard Turpin

Skådespelare från Östgötateatern

Ett samarbete mellan SON och ÖT.

Musik av Sjostakovitj och texter av

Svetlana Aleksijevitj.

HÄNDELS MESSIAS

TORS DAG 5 DECEMBER

kl 19 De Geerhallen Norrköping

FREDAG 6 DECEMBER

kl 19 Crussellhallen Linköping

Dirigent Sofi Jeannin

Solister Hanna Husähr sopran,

Maria Forsström mezzosopran,

Sven Hjärleifsson tenor, Jakob

Högström baryton

Bel Cantokören, Musikaliska

Sällskapets Kammarkör, Akade-

miska kören i Linköping

Läs mer på vår hemsida norrkopings-symfoniorkester.se

Texter Stig Jacobsson. Christian Lindberg foto Mats Bäcker, Ellen Nisbeth foto Nikolaj Lund,

SON foto Mats Bäcker.

Norrköpings Symfoniorkesters sponsorer 2019–2020

GULDPARTNER

STÅHL INVEST

SILVERPARTNERS

Mannersons
FASTIGHETER

SEFAB

Övriga: Advokatfirman Glimstedt | Almroth Industrifastigheter AB | Best Western Hotel Princess |

Kurt och Brita Ehlert | Gunnar Gunnarsson Fastighets AB | Holmen Paper AB | HSB |

Hysesbostäder | Mattssons Fastighetsutveckling AB | Ringarums Busstrafik AB | Sumitomo SHI

FW Energi AB | Swedbank | Tage Rejmes Bil AB | Tommy Holm Revisionsbyrå AB

Fonder: Fond of Music, donation från Marianne och Lennart Lindqvist |

Siw Ericsdotters stiftelse, donation

Vi samarbetar med Vi-skogen

Symfoniorkesterns vänförening SON-VÄNNERNA ger medverkande artister gåvobevis på fem träd som planteras i Vi-skogen.

Vd Pia Kronqvist, konstnärlig chef Henrik Marmén, kommunikationschef Agneta Lindmark Thomas

www.norrkopings-symfoniorkester.se, info@norrkopings-symfoniorkester.se

SCENKONST ÖST
NORRKÖPINGS SYMFONIORKESTER OCH ÖSTGÖTATEATERN